

YARGITAY

22. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2011/4985

Karar No. 2012/106

Tarihi: 17.01.2012

İlgili Kanun / Madde

4857 S.İşK/18-21

•

• ***YETKİLİ İŞ MAHKEMESİNİN FİİLEN İŞİN YAPILDIĞI YER MAHKEMESİ OLDUĞU***

•

ÖZETİ uyuşmazlıkta; davalı şirketin organizasyon yapısının merkez ve merkeze bağlı bölge müdürlüklerinden oluştuğu, davacının da bu bölge müdürlüklerinden birisi olan " Karadeniz Bölge İrtibat Bürosu" kadrosunda olduğu, bu işyerinin adresinin de Samsun olduğu dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden anlaşılmakta ise de, davacı davalı şirketin Samsun Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olarak Çorum merkez ve ilçelerinde çalıştığını ileri sürmüştür. Davacının bağlı bulunduğu bölge müdürlüğünün bulunduğu yer mahkemesi yetkili olmayıp, işini fiilen yaptığı yer mahkemesi yetkilidir. Mahkemece davacının işini fiilen yaptığı yer konusunda gerekli araştırma yapılmalı, taraf delilleri toplanmak suretiyle sonucuna göre yetki konusunda bir karar verilmelidir. Yetki konusunda eksik araştırma ve inceleme ile yazılı şekilde yetkisizlik kararı verilmiş olması hatalı olmuştur.

DAVA : Davacı, feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini istemiştir. Yerel mahkeme, yetkisizlik kararı vermiştir.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hâkimi T. Yavuz tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkilinin ilaç mümessili olup Çorum 'da ikamet ettiği ve Çorum 'daki doktor ve eczanelerle çalıştığını, davacının iş sözleşmesinin geçerli neden olmadan işverence feshedildiğini ileri sürerek feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini, boşta geçen süre ücret ve diğer haklar ile işe başlatılmama halinde ödenmesi gereken tazminatın belirlenmesini istemiştir.

Davalı vekili, müvekkili Sandoz İlaç San. A.Ş' nin merkezinin Türkiye Ticaret sicil Gazetesi'nde tescil ve ilan edilmiş olan Kadıköy- İstanbul adresi olduğunu, davalı şirketin organizasyon yapısının merkez ve merkeze bağlı bölge müdürlüklerinden oluştuğunu, davacının da bu bölge müdürlüklerinden birisi olan " Karadeniz Bölge İrtibat Bürosu " kadrosunda olduğunu, bu işyerinin adresinin Samsun olduğunu, davacının iş sözleşmesi süresince çalıştığı işyerinin burası olduğunu, bu nedenle genel yetkili mahkeme olan Kadıköy İş Mahkemelerinin yanında, özel yetkilendirilmiş mahkemenin de yasanın hükmü karşısında Samsun İş Mahkemeleri olduğunu, haksız açılan davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, davalı işverenin ve işyerinin Samsun ilinde bulunduğu, buna göre mahkemenin davalı işveren aleyhine açılan iş bu işe iade davasına bakmakta yetkisiz olup, yetkili mahkeme Samsun İş Mahkemesi olduğundan yetkisizlik kararı verilmiştir.

Davacı vekili tarafından karar temyiz edilmiştir.

Dosya içeriğine göre, yetkili mahkemenin hangi iş mahkemesi olduğu uyuşmazlık konusudur.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu 5. maddesinde iş uyuşmazlıklarında yer itibari ile yetkili iş mahkemelerini belirlemiştir.

Buna göre, “iş mahkemelerinde açılacak her dava, açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi, işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşme muteber sayılmaz.”

İş mahkemelerinde yetki kuralı, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun yetki kurallarına uygun olup buna ek olarak işin yapıldığı yer, yani işyeri mahkemelerini de yetkili kılmaktadır.

İş mahkemesine açılan dava, dava tarihinde davalının ikametgâhının bulunduğu veya işçinin işini yaptığı yerdeki iş mahkemesi veya iş davalarına bakmakla görevli asliye hukuk mahkemesinde açılmalıdır.

Türk Medeni Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca gerçek kişi yönünden “Yerleşim yeri sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir”. Gerçek kişi işverenin başka bir yerde yerleşmek niyetiyle oturduğu kanıtlanmadığı takdirde, kural olarak nüfusta kayıtlı olduğu yerin ikametgâh sayılması gerekir. Aynı kanununun 49. maddesi uyarınca da, “Tüzel kişinin yerleşim yeri, kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça işlerinin yönetildiği yerdir. Bu yer de genelde merkezin bulunduğu yerdir.

Yetkili mahkemenin belirlenmesinde önemli olan işin yapıldığı yer, bir başka anlatımla işyeri tanımına 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nda yer verilmemiştir. İşyerini tanımına 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinde yer verilmiştir. Buna göre “İşveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile işçinin birlikte örgütlendiği birime işyeri denir. İşverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen yerler (işyerine bağlı yerler) ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır. İşyeri, işyerine bağlı yerler, eklentiler ve araçlar ile oluşturulan iş organizasyonu kapsamında bir bütündür.” Bir yer, ancak işin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunmaktaysa, o işyerinden sayılacaktır.

İş veya toplu iş sözleşmesinin tarafları, davalının yerleşim yeri ve işin yapıldığı yer dışındaki bir mahkemenin yetkili olduğuna dair düzenleme yapmaları, 5521 sayılı kanunun 5. maddesinin son cümlesi gereğince söz konusu düzenlemeyi geçersiz kılar. Bu düzenleme emredici bir kuraldır.

İş mahkemesinin yetkisi kamu düzeni ile ilgili olduğundan davalı tarafça süresinde yapılmaya da hâkim tarafından kendiliğinden bu husus göz önünde bulundurulmalıdır. Bir başka anlatımla hâkim, davanın her aşamasında yetki itirazını dikkate alabileceği gibi, kendisi de resen yetkisizlik kararı verebilir.

5521 sayılı İş Mahkemelerinin iş uyuşmazlıkları ile ilgili bu düzenlemesi yanında bazı maddi hukuk kuralları öngören yasalarda hangi iş mahkemelerinin yetkili olduğu açıkça düzenlenmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 79. maddesinde komisyon kararı ile iş güvenliği yönünden işin durdurulması veya işyerinin kapatılması kararına karşı işverenin yerel iş mahkemesinde itirazda bulunacağı, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 28. maddesinde uluslararası kuruluşa üyeliğin iptali davasında sendika veya konfederasyon merkezinin bulunduğu iş mahkemesinde, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca iş kolu istatistiklerine itirazın Ankara İş Mahkemesi'nde, aynı yasanın 15. maddesinde sendika yetki çoğunluğu tespitine dair kararlara itirazın ve keza 16. maddede Toplu İş Sözleşme hükümsüzlüğü, 46. madde gereği uygulanmakta olan bir grev ve lokavtın kanun dışı olup

olmadığının tespiti, 47. madde gereği grev ve lokavtın durdurulması, 51/4 maddesi uyarınca grevin sona erdirilmesi, 60. madde uyarınca Toplu İş Sözleşmesinin yorumu istemlerinin işyerinin bağlı olduğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğünün bulunduğu yerdeki iş davalarına bakmakla görevli mahkemede açılacağı belirlenmiştir.

Somut uyuşmazlıkta; davalı şirketin organizasyon yapısının merkez ve merkeze bağlı bölge müdürlüklerinden oluştuğu, davacının da bu bölge müdürlüklerinden birisi olan " Karadeniz Bölge İrtibat Bürosu" kadrosunda olduğu, bu işyerinin adresinin de Samsun olduğu dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden anlaşılakta ise de, davacı davalı şirketin Samsun Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olarak Çorum merkez ve ilçelerinde çalıştığını ileri sürmüştür. Davacının bağlı bulunduğu bölge müdürlüğünün bulunduğu yer mahkemesi yetkili olmayıp, işini fiilen yaptığı yer mahkemesi yetkilidir. Mahkemece davacının işini fiilen yaptığı yer konusunda gerekli araştırma yapılmalı, taraf delilleri toplanmak suretiyle sonucuna göre yetki konusunda bir karar verilmelidir. Yetki konusunda eksik araştırma ve inceleme ile yazılı şekilde yetkisizlik kararı verilmiş olması hatalı olmuştur, eksik inceleme ile karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17/01/2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.